

AKROPOLITÁN

NOVÁ AKROPOLIS
MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

FILOZOFIE
KULTURA
DOBROVOLNICTVÍ

č. 141 LISTOPAD 2021

AKROPOLITÁN

FILOZOFIE - KULTURA - DOBROVOLNICTVÍ

LISTOPAD 2021 Filozofie pro život č. 141

Filozofie, kterou navrhujeme, je způsob života dostupný všem, což znamená uplatňování učení velkých mudrců v praxi.

Kultura je uskutečňování lidských hodnot v životě, čímž se stává aktivní, využívá kvality každého člověka a rozšiřuje obzory.

Dobrovolnictví je plodem vůle vložené do služby ostatním. Neexistuje větší bohatství, než je ochota.

BRNO

www.akropolis.cz/brno

HRADEC KRÁLOVÉ

www.akropolis.cz/hradec

LIBEREC

www.akropolis.cz/liberec

OLOMOUČ

www.akropolis.cz/olomouc

OSTRAVA

www.akropolis.cz/ostava

PARDUBICE

www.akropolis.cz/pardubice

PLZEŇ

www.akropolis.cz/plzen

PRAHA

www.akropolis.cz/praha

ZLÍN

www.akropolis.cz/zlin

Šéfredaktorka

Slavica Kroča

Odpovědná redaktorka

Ivana Hurytová

Redakce a grafická úprava:

Eva Bímová, Martina Flaitingrová

Jana Aksamítová, Ondřej Aksamít,

Samuel Bíma, Aleš Gabriel

Nová Akropolis se nemusí plně ztotožňovat s obsahem uveřejněných textů, odpovídají za ně výhradně jejich autoři.

Všechna práva vyhrazena.

Tento časopis nebo jakákoli jeho část nesmí být reprodukovány v jakékoli formě bez předchozího písemného svolení vydavatele.

4

SYMBOLISMUS ČÍSLA SEDM

SLUNCE V NÁS

5

O ZÁKONECH

13

15

18. 11. 2021 SVĚTOVÝ DEN FILOZOFIE
PŘEDNÁŠKY NA WWW.AKROPOLIS.CZ

Tato slova úvodem chci věnovat Světovému dni filozofie, který se koná každý rok v listopadu. Přestože slovo FILOZOFIE je obecně známé, někdy nám zcela uniká jeho smysl. Ne všichni znají jeho význam, a protože se říká, že opakování je matkou moudrosti, nemělo by vadit ani těm, kteří ho znají, když jeho význam znovu vyložíme.

Skládá se z části *PHILOS* a z části *SOPHIA*. Budeme-li zkoumat jeho původ ve slovnících cizích slov, zjistíme, že *PHILOS*, což pochází z řečtiny, má význam *přítel, milovník*. Další slovník nám nabízí podobný, ale trochu odlišný překlad: *láska, náklonnost* k něčemu, touha po něčem.

Řeční filozofové vysvětlovali, že milujeme to, co nám chybí, to, po čem toužíme, a jelikož je ve slově FILOZOFIE druhá část *SOPHIA*, což se překládá jako *moudrost*, *PHILOSOPHIA* je tedy *Láska k moudrosti*; a tato chybí všem, protože vždy můžeme být moudřejší, než jsme.

Tradice vypráví, že Pythagoras, který žil na přelomu 6. a 5. st. př. n. l., byl první, kdo slovo filozofie v tomto významu použil. Když mu totiž jeden jeho učedník řekl: „Učiteli, ty jsi tak moudrý,“ on prý odpověděl: „Nikoli, já jsem jen milovníkem, přítelem moudrosti.“ Další filozofové jej připisují Herakleitovi, ale pro nás je důležité vědět, že ho pravidelně začal používat Platon prostřednictvím postavy svého učitele Sokrata, aby vysvětlil, že v údivu nad tím, co neznáme, začínáme zkoumat z lásky k poznání či moudrosti.

Když milujeme, láska touží být naplněna, a proto není divu, že lidé se po staletí chtěli stávat moudřejšími tím, že naplňovali i tuto lásku k moudrosti. Láska je aktivní, a proto si nikdy nepředstavujeme filozofa jako pasivní osobu sedící za stolem, obklopenou hromadou knih. Filozof není filozofem, pokud neuplatňuje v životě moudrost, kterou odhalil a získal: zkoumat, poznávat, učit se, ale především jednat na základě naučeného.

Proto vám v tomto čísle přinášíme úvahu o filozofii a filozofovi, aby v těchto chladných dnech byla inspirací pro znovuobjevení „SLUNCE V NÁS“ a srdečně vás zveme na všechny naše přednášky a aktivity pořádané u příležitosti Světového dne filozofie ve všech našich sídlech či on-line.

Semínko moudrosti je v nitru každého z nás. Stačí je zalévat a starat se o ně, a ono rozkvetne a přinese nám plody, o nichž jsme ani nesnili, že se v nás nachází. Ať se nám práce na sobě daří, neboť tím přispějeme svému okolí. Protože pokud slovo ekologie znamená zkoumání vztahů mezi živými organismy a prostředím, v němž žijí, pak se týče i každého z nás, neboť i my jsme obydlím (*oikos* – dům, obydlí) naší nesmrtelné duše, kterou musíme zkoumat (*logos* – věda, smysl, princip) a pěstovat její hodnoty.

Slavica Kroča

SYMBOLISMUS ČÍSLA SEDM

Od dětství nás všechny provází záhadné číslo sedm. V pohádkových zemích se za sedmero horami můžeme setkat se sedmi trpaslíky, sedmimílovými botami nebo se sedmero havrany. V rámci poznávání světa zkoumáme sedm barev duhy – červená, oranžová, žlutá, zelená, modrá, tmavomodrá a fialová – počítáme do sedmi dny v týdnu (v jedné měsíční fázi). Mnoho z nás považuje číslo sedm za šťastné. A má to opodstatnění v symbolice tohoto čísla.

Podle učení staré Indie i Egypta je náš svět složen ze sedmi úrovní nebo vibrací. Tyto úrovně se odrážejí i v člověku. Čtyři z nich odpovídají úrovním spojeným se čtyřmi projevenými elementy (čtverec): země, voda, vzduch a oheň, tři další se třemi étery (trojúhelník), které odpovídají duchovní úrovni.

V hudbě nacházíme harmonii sedmi tónů (do-re-mi-fa-sol-la-si), ve starodávné vědě astrologové počítali s vlivem sedmi okem viditelných těles sluneční soustavy (kromě Slunce a Měsíce ještě Merkur, Venuše, Mars, Jupiter a Saturn).

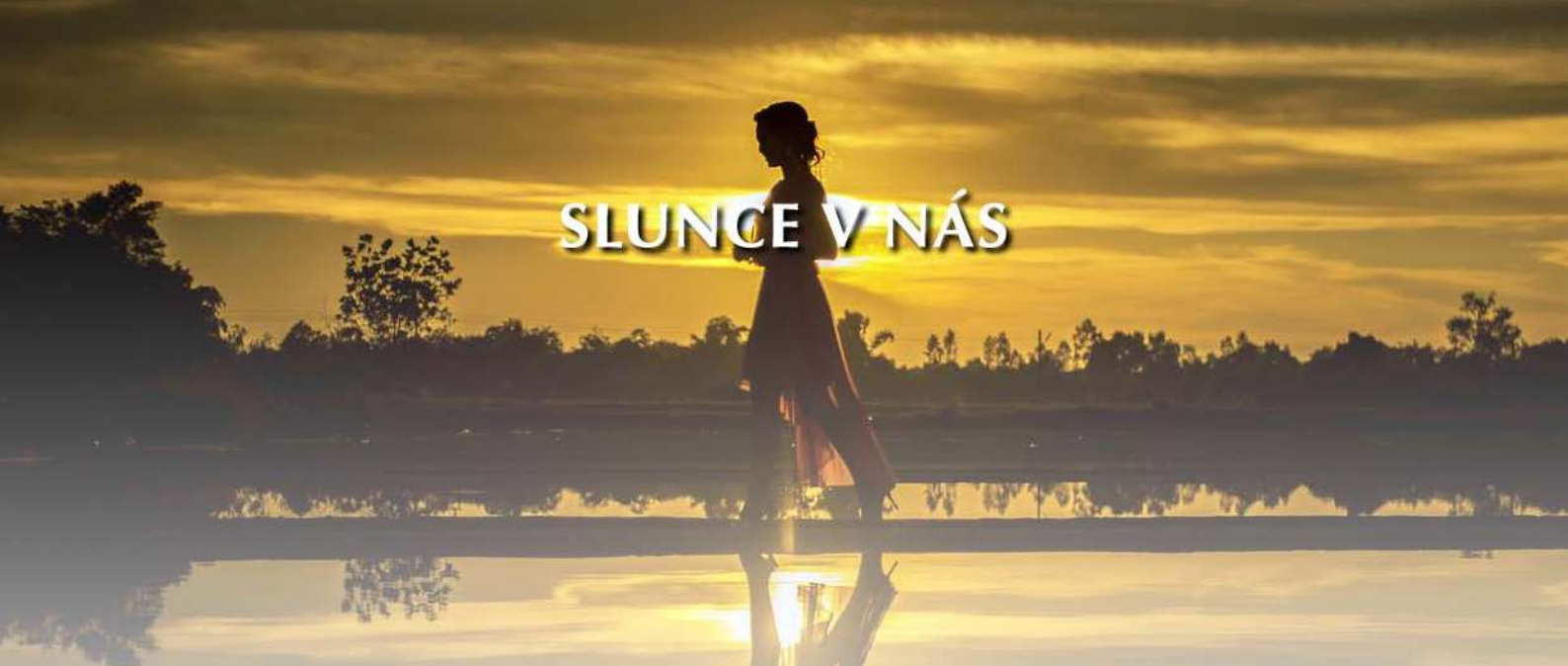
Sedmička se přenesla i do pojetí dokonalosti života člověka. Ze starověku známe sedm svo-

bodných umění (gramatika, rétorika, dialektika, aritmetika, geometrie, astronomie a hudba), Aurelius Prudentius Clemens, římský básník a právník sepsal dílo Psychomachia jako alegorický souboj sedmi ctností (pokora, štědrost, přejícnost, mírumilovnost, cudnost, střídmost, čínorodost) a sedmi hříchů (pýcha, lakomství, závist, hněv, nečistota-prostopášnost, nestřídmost, lenost-netečnost).

Antičtí myslitelé uznávali sedm mudrců – existuje více verzí, uvedme tu nejčastější: Kleobúlos z Lindu, Solón, Chílón z Lakédaimonu, Thalés z Milétu, Pittakos z Lesbu, Biás z Priény, Periandros z Korintu. Také bylo popsáno sedm divů světa: Pyramidy v Gíze, Rhodský kolos, Maják na ostrově Faros, Feidiův Zeus v Olympii, Mauzoleum v Halikarnássu, Artemidin chrám v Efesu, Visuté zahrady Semiramidiny.

Číslo sedm je vyjádřením jednoty různých kvalit a uměním člověka je pochopit nejen tuto jednotu, ale i pestrost sedmi jejích projevů. Naším posláním je tedy dosáhnout této dokonalosti a úplnosti v životě.

Dana Gabrielová

SLUNCE V NÁS

V tomto žhavém letním odpoledni je kvůli nepohodlnému klimatu trochu obtížné nezapomínat na to, že jsme filozofy.

Mým úmyslem je zmínit se jak o přírodním fenoménu, tak i o onom slunci, které v té či oné míře dokážeme v sobě nechat zrodit.

Před několika dny se mě v jednom rozhovoru zeptali, zda my filozofové v létě přestáváme pracovat. Snažila jsem se vysvětlit, že pokud je někdo filozofem, pokud miluje moudrost a cítí vnitřní touhu, nepřerušuje se to s létem, pokračuje to po celý život...

V létě nás napadají myšlenky spojené s procházkami, s čerstvým vzduchem, a především s odpočinkem. Chci se zastavit u této touhy po odpočinku a po klidu, který v létě hledáme, snad proto, že utíkáme právě před oním neklidem, který nás trápí po celý rok a který nás samozřejmě nepřestává trápit ani v létě...

Stává se však něco zvláštního, co již vysvětlovali filozofové v dávných dobách: nelze odpočívat za každou cenu. Nestačí, že kalendář označí příchod léta, abychom si dokázali odpočinout. Před mnoha staletími nám Marcus Aurelius vysvětloval, že když existuje bolest v nitru, starosti, když nás něco šírá, k čemu je nám cestování? Vysvětloval nám, že ať odjedeme kamkoliv, v našich zavazadlech jedou i naše starosti a naše bolesti; a přestože se mění krajina, to, před čím nemůžeme ujet, je onen svět, který nosíme ve svém nitru.

Ve skutečnosti hledáme jiné slunce, jiné světlo, jinou odpověď, která se dle učení starodávného Marka Aurelia nalézá uvnitř nás.

Slunce se může nacházet na mnoha místech..., může se nacházet i za mraky. Starobylá učení, považovaná za „zasvěcovací“ a v nichž učitelé vzdělávali své učedníky prostřednictvím příkladů, vyprávějí, že se při jisté příležitosti jeden učedník snažil uskutečnit ceremonii Slunce. Když měl všechno připravené pro vykonání své ceremonie, zjistil, že den začal zataženým úsvitem. Řekl svému učiteli: *Nemohu uskutečnit ceremonii, není slunce! Na to mu učitel odpověděl: Ty nevidíš slunce, ale slunce vyšlo, navzdory mnoha mrakům, které v tomto okamžiku zastírají tvůj zrak.*

A tak se slunce může nacházet za mraky nebo v množství bytostí, které žijí spolu s námi. Může se nacházet v nás nebo také ve věcech, které nejvíce milujeme. Může se nacházet v našich snech a v našich touhách. A toto, co se v současnosti může zdát zvláštní, bylo přesto pohnutkou k poznávání a studiu pro mnoho národů, mnoho lidí, kteří nám předcházeli a kteří se zajímali o stejné věci, o které se dnes zajímáme i my.

Tito mudrci hledali symbol slunce, jeho skrytý význam, a snažili se tento význam ztvárnit ve všech věcech, které viděli. Uvedme některé z těchto starých tradičních symbolů, některé

z těchto významů slunce, které patří i do našeho dnešního života.

Pro začátek je třeba vzít v úvahu to, že když mluvíme o symbolech slunce, týká se to pojetí symbolu takového, jak byl chápán v období klasické filozofie. Symbol je kryt, ochrana; uvnitř symbolu se nalézá hodnotný prvek: duše symbolu. A vnější ochrana zakrývá a chrání něco, co se nachází uvnitř, čímž každému umožňuje, aby si na základě svých schopností chápání, svého stupně rozvoje a dovedností postupně vyložil to, co je skryté a střežené.

Egyptané například pojem *symbol* znázorňovali dvěma spojenými dlaněmi, které spolu vytvářejí dutinu. Spojené dlaně jsou symbol, ale to, co je důležité, se nachází uvnitř. A když staré národy používaly symbol slunce, zmiňovaly se o mnoha podobách, které slunce může mít, když se před námi objevuje. To, co se snažili najít, je ona záhada, která se nachází daleko za vzhledem, daleko za aspektem *formy*.

Proto nás nesmí překvapit fakt, že starodávni nemluvíli pouze o slunci, nýbrž mu přičítali mnoho významů, o nichž se nyní krátce zmíníme.

Opravdu se mluvilo o fyzickém slunci, které vidíme a jehož světlo a teplo dostáváme, a které bylo vždy považováno za pramen života pro nás všechny. Slunce vychází každé ráno a tento věčný pramen života nás každý den živí.

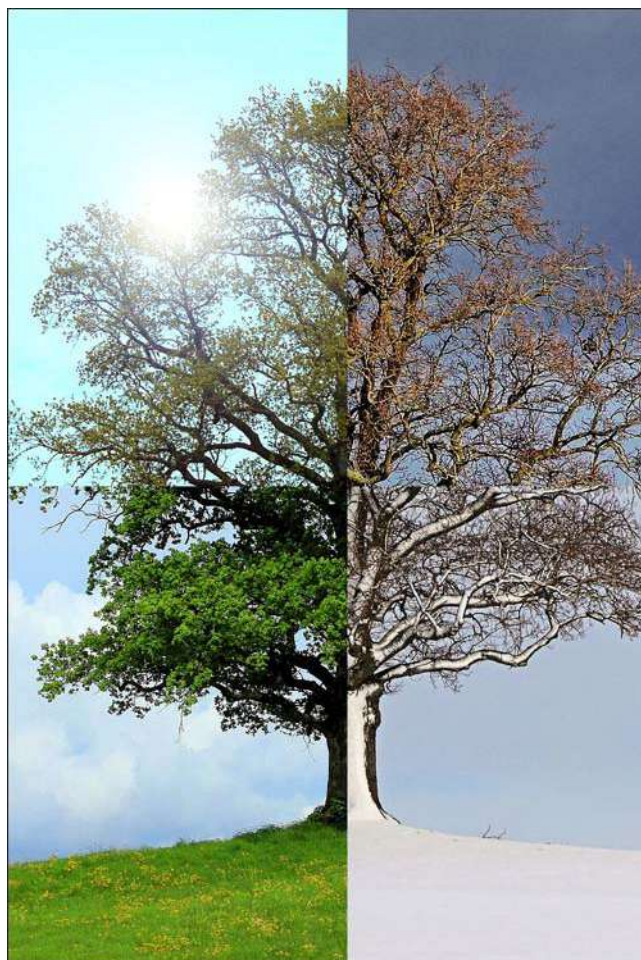
Fyzické slunce je dokonce spojováno s částmi našeho lidského organismu a existují symbolisté, kteří mluví o srdci, jako by bylo vnitřním sluncem, jež nás udržuje naživu. Existovali i další, kteří mluvili o slunci jako o našem mozku: tedy o tomto souhrnu tak zvláštních center, která fungují pro nás tak nejasným způsobem a udržují nás naživu jako myslící bytosti.

Dnes si vystačíme se studiem toho, co je možné o Slunci vědět, i když je velmi málo toho, co víme o jeho složení, velikosti atd., ale rádi mluvíme o jeho záření, o jeho vlnách,

o jeho skvrnách, o jeho účincích, které má na Zemi, konec konců o jeho vzhledu.

Přesto byly okamžiky, kdy se zcela jasně mluvilo o tom, že za tímto tělem Slunce existují také jemnější prvky. My, jako lidské bytosti, uznáváme, že i v nás existuje tělo, ale také další, mnohem jemnější prvky. Například samotné naše city, myšlenky, které nás oživují a vedou... Jedná se o prvky mnohem jemnější, než je naše tělo. A stejně tak se vědělo nebo existovala snaha zjistit, zda se děje totéž se sluncem jako s živou bytostí.

Tak se tedy vysvětlují vlastnosti oněch jemných těl Slunce. Mluvilo se například o *vitálním slunci*. To představuje ne pouze to fyzické, nýbrž to, co se týká jeho vitality, sluneční energie, která též předává energii všem živým bytostem. Toto slunce již není pouze spojené s tím *být živý*, nýbrž s některými charakteristikami tohoto stavu: růst, rozvoj, neustálý pohyb, který nás vede životem. Už se nejedná o něco statického, nýbrž o proud, o energii.

Starodávni mluvili o cyklech života. A my, přestože již nepoužíváme tato stará slova, stále rozpoznáváme tuto *vitalitu*, která se mění v průběhu života a umožňuje nám mluvit o různých ročních obdobích. To znamená o oně sluneční vitalitě, která se projevuje v cyklech, jež působí na rostliny. Všichni víme, že existují okamžiky, které jsou vhodné pro setí, a jiné, vhodné pro sklizeň.

Ta stejná sluneční energie se odráží také v nás samých. Aniž bychom to chtěli, jsme trochu jako čtyři roční období inkarnovaná do podoby lidských bytostí. Existuje v nás dětství, mládí, zralost a stáří, což se vždy spojovalo právě se čtyřmi ročními obdobími a projevem slunce skrze ně.

A takto *vitální slunce*, které se odráží v rytmu a v pohybu života, bylo v zásadě porovnáváno s jistým životním obdobím, s mládím. A jak často říkával profesor Livraga, mládí znamená pouze mít málo let, ani mít více či méně vrásek nebo šedin. Kdyby toto znamenalo mládí, bylo by na světě mnoho „*mladých*“... Je to onen jiný postoj, plný entusiasmů a vnitřní vitality. Je to schopnost být vždy probuzený, mít vždy sny, chtít každý den neustále něco dělat. A k tomuto mládí, k tomuto nepřetržitému pohybu se vztahuje vitální slunce.

Dalším aspektem slunce je to, co bychom mohli nazvat *slunce emocionální*. Zahrnuje city a slunce spojené s tímto psychickým světem, to, které i když se může lišit u jednotlivých lidí, je přesto ovlivňuje a dotýká se všech stejným způsobem, jako světlo a teplo.

Vždy se mluvilo o tom, že toto psychické slunce ovlivňuje lidi tím, že jim poskytuje řadu charakteristik, například aktivitu, pozitivní tvorbu, bdělý postoj, schopnost být stále probuzený. Toto psychické slunce je spojováno s lidskou schopností síly, moci, organizace, se schopností umístit všechny věci na jejich přesné místo. Je spojováno se schopností vedení, věhlasu, cti. Je to, jako by najednou v nitru těchto lidí vybuchlo slunce, a toto slunce je nutí být jistým způsobem odlišní.

Mluvíme o oněch lidech, kteří poté, co zpozorovali slunce, nám ho ukazují s odlišnou energií, schopností, postojem a silou, než jsou běžné. Jsou to lidé, o nichž říkáme, že nikdy nemají strach, že nikdy nemají pochybnosti, že vědí, kam směřují, že vědí, jak všechno uskutečňovat, že vědí, kam se vydat, když něco chtějí uskutečnit.

Jsou to lidé, kteří udržují živé psychické slunce. Jsou to ti, kteří, pokud to chceme vyjádřit moderním způsobem, našli ideální psychologický stav, aby zachytili ony tak zvláštní a jemné paprsky, že je nelze zpozorovat pouhým okem.

Stejně tak se mluvilo o *mentálním slunci*, o slunci na úrovni idejí, na úrovni rozumu. Toto je slunce, které bylo spojováno s vědomím: vědomí sebe sama. Bylo spojováno s morálním vědomím, s rozlišováním toho, co je v souladu se zákony přírody, a toho, co je s nimi v rozporu.

To znamená, že toto mentální slunce bylo úzce spojováno s pojetím vnitřního *já*, s člověkem, který zná sám sebe. Bylo spojováno nejen s malým já, tak, jak jsme zvyklí s ním zacházet dnes, když ho přijímáme se všemi jeho nedostatky, protože co jiného můžeme dělat?... Bylo to slunce spojené s vyšším já,

s velkým já, s tím mocným, které má každý člověk uvnitř sebe spící a někdy ho dokáže probudit.

Toto ideální slunce, toto slunce idejí je též spojeno s pojetím spravedlnosti, s věcmi krásnými, s věcmi hodnotnými. Ne hodnotnými ve hmotném smyslu, nýbrž hodnotnými vzhledem k hlubokému obsahu.

Věřím, že není tak těžké pochopit ony starodávňé lidi, kteří nám vyprávěli o slunci s řadou charakteristik, které se mohly odrážet v nás. Fyzické slunce, vitální slunce, psychické slunce a mentální slunce. Jak starodávňé lidé vyjadřovali všechny tyto ideje? Velmi obratně, natolik, že se jim podařilo, aby tyto ideje skrze čas přišly až k nám, téměř aniž bychom si to uvědomili.

Všechny tyto sluneční charakteristiky se v průběhu času vložily do toho, čemu my dnes říkáme mýty, především do toho, co nazýváme slunečními mýty nebo mýty o slunečním zvěrokruhu. Do oněch mýtů spojených s nebem, se znamením zvěrokruhu a s jejich samotnou ústřední osou, sluncem.

V těchto mýtech slunce vykonává funkci ústřední postavy. Kolem něj vše obíhá: práce, problémy, bytosti a všechno, co ono osvětluje. A přestože je slunce v klidu a vše obíhá kolem něj, v zodiakálních mýtech jsou v klidu věci a slunce obíhá kolem nich...

Slunce někdy způsobuje to, že člověk musí na cestě života vyzkoušet své síly a snaží se překonat každou z potíží, které jsou mu předkládány den co den, měsíc co měsíc, rok co rok. Kdo by si nevzpomněl na známý mýtus, který vypráví o této skutečnosti: ten o Herkulovi a jeho dvanácti pracích? Existovali odborníci, kteří spojovali každou z dvanácti prací Herkula s různými znamením zvěrokruhu. Herkules je tedy samotným sluncem, které prochází skrze všechna zodiakální znamení a v každém z nich splní svoji práci. Musí něco uskutečnit, musí čelit nějakým těžkostem.

Tento Herkules je prototypem lidské bytosti, která se snaží probudit slunce v sobě. Jak ho

probudí? Vítězstvím nad potížemi, vítězstvím nad sebou samým, překonáním všeho, co mu osud předkládá. V některých verzích, aby se tato idea ještě více posílila, nám Herkula popisují oblečeného do tmavého kovu se světlými vlasy, které září na jeho brnění. A zdůrazňuje se právě tento detail zářících vlasů, jako by to byly paprsky slunce, které se třpytí na tmavém brnění, na železe hmoty, jež ho poutá k zemi.

Pokud se přesuneme do vzdáleného Sumeru, nalezneme Gilgameše, prototyp hrdiny, kterého později převzali Babylóňané. Vypráví se, že tento hrdina prošel skrze nespočet pokušení, aby nakonec získal nesmrtelnost. Bojoval s obry, s fantastickými zvířaty, musel přejít hory, řeky, moře, čelit množství problémů, bytostem, jež na něj číhaly v záloze za každou zákrutou jeho cesty... On však hledal pouze jedno: nesmrtelnost. Gilgameš chtěl být jako slunce, které vychází každé ráno a nikdy se nezastaví. Chtěl mít onen pocit věčnosti, který my pociťujeme, když pouhým pohledem na hodinky víme, že za několik hodin bude slunce znovu přítomno, aby nás osvítilo.

Přeneseme-li například svou pozornost do předkolumbovské Ameriky, zjistíme, že ve starodávňých kulturách Kolumbie, dnes známých pod názvem kultury ze San Augus-

tin, existuje velmi zvláštní mýtus. A říkám zvláštní, protože jelikož není známý, vyprávím ho zde právě proto, abychom viděli, do jaké míry se mýty shodují, když mluví o stejných událostech.

Osobnost nazývaná Bochica sestupuje z nebe, aby přinesla lidem poznání, umění a jiné dary, a aby je naučila, jak nejlepším způsobem na zemi přežít. Ale jak se často stává, Bochica je zrazen a přemožen na vrcholu hory, ze které zmizí. Dále se říká, že se znovu vrátil mezi lidi a naučil je ceremonii, rituál v podobě tance, který budou muset navždy vykonávat, aby jeho učení přineslo výsledek.

Tato ceremonie sestává z toho, že se on postaví do středu kruhu a kolem sebe zarazí dvanáct kúlů různých barev. Mezi těmito kúly během ceremonie provádí magický tanec. Temnota se rozplyne a objeví se světlo. Opět je Bochica sluncem mezi svými dvanácti barevnými kúly nebo dvanácti znameními zvěrokruhu, o něž se opírá, aby uskutečnil práci.

Ve staré Číně nalézáme podobný mýtus. Jedna tradice vypráví, že na počátku, před mnoha a mnoha lety, existovalo deset sluncí, ale že vydávala tolik tepla, že bylo zapotřebí

devět z nich shodit dolů. Magický lukostřelec se postaral o to, aby devět sluncí spadlo, a zůstalo pouze jedno; pouze jedno slunce, které vydávalo své teplo a svou sílu prostřednictvím dvanácti výhonků, prostřednictvím dvanáct měsíců.

Co v tom všem vidíme? Vidíme, že se lidé vždy zajímali o probuzení určitých skrytých sil, určitých vnitřních schopností spojených se sluncem.

Všechny národy vnímaly dvě tváře slunce: jednu vnější tvář, kterou jsme schopni vidět, i když obtížně, protože je velmi těžké udržet oči zaměřené na slunce, a tvář vnitřní, která představuje mystérium, duch, tajemství slunce...

Egyptané nám představili toto tajemné schéma v podobě Amon-Ra. Je to sluneční disk uprostřed s párem křídel roztažených do stran.

Sluneční disk je fyzické slunce: je to Ra, zářící, to, které dalo původ tomuto slovu; to, které nutí třikrát zvolat *ra!*, když vítězové dosáhnou cíle, protože jsou zdraveni jménem slunce, jež je osvítilo. Ale kromě slunečního disku jsou tam jeho křídla, která vyjadřují to tajemné, co se skrývá za sluncem; jemnost těchto křídel naznačuje, že existuje ještě něco kromě fyzického těla. A to je Amon, tajemství, záhada...

Tato záhada, která putovala skrze roky a procházela mnoha jazyky včetně latiny, nás během dlouhé doby přivedla k tomu, že končíme svoje modlitby vyslovením stejného jména: *amen*, slunce, tajemství, záhada, které nás povzbuzuje a které obsahuje a pečetí vše, co vychází z našeho srdce.

Starí Íránci mluvili o slunci ze stejného pohledu a spojovali ho s fyzickým elementem, který my dobře známe, s ohněm. A říkali, že existují dva druhy ohně: ten, který vidíme, a další, který nedokážeme pozorovat. Ten, který vidíme, je sotva odrazem; ten, který nedokážeme pozorovat, žije uvnitř,

je to plamen, který povzbuzuje nitro každé lidské bytosti. A tito starodávni Íránci říkali, že když člověk zemře, tento plamínek zůstává osamocený, protože ztrácí lampu, která ho chránila, a zoufale hledá další lampičku, do níž by se uchýlil, protože větry osudu dokáží být velmi kruté a velmi silné. A tak se znovu plamen ukryje do velmi malé lampy a znovu se projeví ona vnitřní síla.

Pokud se vrátíme do Ameriky, do současného Mexika, v Teotihuacanu existuje proslulá Pyramida Slunce, která svými rozměry může soupeřit s Velkou Cheopsovou Pyramidou. Rozměry její základny jsou dokonce téměř totožné, je jen nižší. Tato pyramida byla postavena slunci a byla korunována chrámem, v němž se prováděl rituál, během něhož se člověk uskutečňoval, když dorazil na vrchol, uvnitř něho se probudilo slunce.

Právě Aztékové měli boha, který tento proces odrážel. Začínal jako kající, cítil se nečistý a neuměl žít na Zemi; tento bůh se věnoval pokání, modlil se a hledal řešení uvnitř sebe.

Vypráví se, že jednoho dne pocítil, že v jeho hrudi vzniká jakýsi druh malého granitu. Tento granit pořád rostl, až zabral téměř celé jeho tělo; a když již nemohl růst dál, vybuchl jako slunce uprostřed hrudi.

Dokonce i my jsme zvyklí vídat obraz Krista se sluncem zářícím uprostřed jeho hrudi... Kristus, Osvícený, ten, který probudil svou vnitřní skutečnost, ten, který přijal světlo zevnitř...

Vidíme tedy, že slunce bylo vitálním prvkem pro všechny lidi. Slunce a duch byly jednou a tou samou věcí. Mluvit o probuzení slunce v nitru člověka znamená nabýt vědomí vlastní oduchovnělosti, znamená to nabýt vědomí vlastní nesmrtnosti.

Starodávni nás učili, že tento sluneční duch, tato sluneční síla se odráží ve třech formách. Něco takového se objevuje ve všech náboženstvích zpodobněno otcem, matkou a synem. To znamená mystérium trojice, která i když je trojí, je i nadále jedna, protože ti tři jsou

ve spojení tak úzkém, tak semknutém, tak dokonalém, že by každý z nich samostatně neměl smysl, potřebují se sjednotit, aby měli význam.

V Egyptě tuto trojici tvoří Osiris, Isis a Horus. A pokud se vydáme do Indie, mluvíme o Brahmovi, Višnuovi a Šivovi. A takto bychom mohli uvést mnoho dalších trojic, ale abychom nepřeháněli s příklady, řekneme, že všechny tyto trojice vyjadřují tři schopnosti slunce.

Tyto tři schopnosti jsou: Síla otce, vertikální síla.

Síly matky jsou dvojí. Na jednu stranu je to láska-moudrost, na druhou energie-život.

Síly syna, které vyplývají ze dvou předchozích, jsou inteligence a forma.

Celý tento proces existuje také v lidské bytosti. Krátce se na to podíváme. Síly otce jsou ve vůli. Filozofové nás učí, že přestože je tato síla největší silou člověka, je také nejtěžší ji probudit. Přesto však, i když nevlastníme čistou vůli, máme formy vůle, které se projevují alespoň v těch nejběžnějších aspektech. Naše vůle se projevuje v našich přáních, v našich zálibách, v našich touhách, v oné síle, kterou vkládáme do toho, abychom

dobyli to, co opravdu chceme... Toto je náš způsob projevení naší vůle.

A zákon je pro nás pojetí toho, co dokáže řídit universum. Když člověk zůstane sám se sebou, zjišťuje, že i když nedokáže přijmout řád, univerzální skutečnost, pochopit elementy a nádheru, která nás přesahuje, alespoň je schopen to přijmout a uznat jako zákon.

Zákon je onen uspořádaný systém, který udržuje všechny věci přesně na jejich místě, naplňuje právě jejich funkci. Když člověk vnímá tento zákon, tento princip řádu, probudil ve svém nitru část slunce.

Budeme-li i nadále mluvit o slunečních charakteristikách, zmíníme lásku-moudrost. To je „*filo-sophia*“: láska k moudrosti. Láska k moudrosti se nám zdá jednoduchá, lidská, přirozená a snadná žít. Proto je tato kvalita lásky-moudrosti to, co nazýváme filozofie: touha chtít poznávat věci. Touha hledat příčinu věcí, touha pochopit svět, který nás obklopuje.

Připojujeme další sluneční charakteristiku: energie-život, vitální energie. Je to síla, kterou neseme ve svém nitru, která nás nutí v mnoha okamžicích našeho života cítit, že jsme schopni uskutečnit velké věci. Někdy nezáleží na tom, kde jsme se narodili, co vše jsme vykonali, co jsme studovali. Nezáleží ani na tom, co si lidé o nás myslí. Někdy je důležitý onen Impuls, který nám umožňuje vědět, že máme schopnost vykonat mnoho věcí. To je energie života.

Zahrnujeme i inteligenci, jako další charakteristiku slunce. To není pojetí intelligence, které nalezneme zmíněné v našich běžných knihách psychologie, není to schopnost více či méně rychle odpovědět na otázky, které nám jsou kladeny, nebo více či méně obratně pospojovat různé prvky. Není to tento druh intelligence.

Intelligence, která přichází ze slunce, je spíše než mentální rychlostí hlubokou Intuicí. Je to vnímání věcí, které nepotřebují velké vysvět-

lování. Jsou to ta slunce, která nám vybuchují v hrudi a která se stávají skutečností, když to nejméně očekáváme. Jsou to ty věci, které cítíme živé a téměř jsme si ani neuvědomili, jak začaly uvnitř nás žít. Je to další forma intelligence, intuice.

A poslední ze slunečních charakteristik: forma. To je to, co jsme schopni utvořit, to, co jsme schopni udělat. Co jsme uskutečnili právě během našeho života? Starodávni říkali: zasad' strom, napiš knihu, zplod' syna... To je také symbolické, ale... jak dobré by bylo, kdybychom všichni mohli říci něco podobného, i kdyby to nebylo přesně toto.

Ale poukážeme na to, co jsme opravdu schopni udělat. Obecně se cítíme nespokojeni sami se sebou a nejsme schopni ani sami sobě vysvětlit proč. Navíc se vyhýbáme tomu, abychom zůstávali sami se sebou, protože si nikdy nechceme položit velkou otázku: Co jsem udělal? Co jsem si předsevzal udělat?

Uskutečnili jsme všechny svoje sny? Alespoň jsme s tím začali? Pustili jsme se alespoň do toho, co bychom chtěli udělat? A právě v tom nám chybí forma. Proto se často vnitřní slunce v nás neprobudí...

Už jsme řekli, že při zkoumání dějin není těžké nalézt tyto muže a ženy, kteří byli velkolepí, protože nechali zrodit slunce ve svém nitru. Otázkou však není zkoumat dějiny, nýbrž zkoumat trochu sebe sama.

Proč existuje naše touha hledat slunce? Protože přehnaně závisíme na vnějších okolnostech... Myslíme si, že bez slunce není léto, bez odpočinku nejsou prázdniny, bez cestování nic nemá smysl. Poté se, aniž bychom správně chápali, proč to děláme, přesouváme z místa na místo, balíme kufry tady a vybalujeme je tam, za každou cenu vyhledáváme slunce, utrácíme velkou část platu za opalovací krémy, a doslova jsme závislí na okolnostech...

Stává se přesně to, co říkal Marcus Aurelius: problémy cestují s námi. A dokonce i na slunci, uprostřed nejmoderněji vybavené

pláže si i nadále komplikujeme život, protože pořád sami sobě nedokážeme odpovědět na vlastní otázky.

Věřím, že aby se slunce probudilo v našem nitru, musíme hledat shodu uvnitř nás samých a přestat být závislí na oněch vnějších okolnostech, které nás tolik znepokojují. Že nejsou příjemné a že potřebujeme změnit prostředí? To je jasné. Ale to, že potřebujeme změnit vnitřní okolnosti, je též jasné...!

Když trváme na nutnosti probudit vnitřní slunce, neděláme nic jiného, než že se vrátíme ke starodávnému astrologickému učení. Starodávni vysvětlovali, že ke každé hvězdě, která existuje na nebi, existuje její odraz uvnitř nás. Že stejná ruka, která vytvořila vesmír ve velkém, též vytvořila tento malý vesmír, kterým jsme my jako lidské bytosti. A tak, jako se zrodily hvězdy na nebi, zrodily se i odpovídající hvězdy v našem nitru.

Tedy, pokud existuje slunce na nebi, existuje také slunce v lidské bytosti. A pokud jsou někdy na nebi mraky, často jsou také mraky v člověku... A pokud tak malicherně dychtíme po sálavém, zářivém, klidném a posilujícím létu, je to proto, že ve skutečnosti toužíme po onom vnitřním odpočinku, po onom klidu, po oné zářivosti, které nám v nitru chybí. Je to proto, že ve skutečnosti nám chybí probuzení hvězdy, kterou nosíme také v sobě.

Podle tohoto učení je každý člověk kouskem univerza. My všichni vlastníme část nebe a část země. Existují v nás hvězdy, mraky, hory, stromy, řeky... To všechno je v nás, a je třeba to umět nalézt!

Všichni jsme kdysi, v oněch posvátných knihách, které provázely naše dětství, četli, že ve správném okamžiku se objevilo světlo! A nastal okamžik uvnitř tohoto malého zlomku univerza, který utváříme jako lidské bytosti, rozsvítit světlo!

Nevím, jestli z nebe sestoupí bůh, aby pronesl magická slova, ale věřím, že v tomto okamžiku, pokud se k tomu odhodláme, budeme mít stejnou moc a stejnou magii...

Všechno tkví v tom, abychom, aniž bychom odvraceli zrak od slunce, které nám dává Život, s hlubokým vnitřním přesvědčením poprosili: budiž světlo uvnitř mě! A uvidíme, jak uvnitř nás začíná vycházet slunce...

Uvidíme úsvity rán, uvidíme růst ideálů a pocítíme onen neomezený impuls, který přichází a který poháněl dějiny už od dávných dob... Který nás táhne už tak dlouho... A který na nás neustále volá: pokud rozsvítíš světlo, budeš jako já! Pokud rozsvítíš světlo, dokážeš se dotknout nebe!

A co je lepší než se dotknout rukama nebe. Rozsvítit světlo v nitru. Začít rozjasňovat toto vnitřní bytí, které každého z nás bolestivě doprovází po tak dlouhou dobu.

Co je lepší než to, že se po novém úsvitu shledáme s trochu větší jasností, s větším entusiasmem, s ještě větší energií, a znovu můžeme podniknout cestu, protože jsme se naučili probudit slunce v nás.

Budiž světlo!

Delia Steinberg Guzmán

O ZÁKONECH

Toto zamyšlení nad zákony je inspirováno Platonem a jeho dílem (Ústava, Zákony). Všichni souhlasíme s tím, že zákony mají uspořádat lidskou společnost, a tím vytvářet dobrou formu pro soužití lidí. Lidskou společnost lze uspořádat moudrým způsobem, ale i způsobem tyranským a otrockým. Jistě si všichni přejeme mít vládcu moudré, schopné nalézat pravdu a vkládat ji do spravedlivých zákonů. Odpověď na otázku, co je pravda a spravedlnost ponechme nyní stranou a zamysleme se nad samotnými zákony.

Smysl a cíl zákonů

Platon píše, že smyslem zákonů je dosažení svornosti ve společnosti. Za takovým účelem mají vznikat zákony. Aby jak ve společnosti, tak i v samotném člověku vítězila lepší část nad horší. A následně bylo zjednáno přátelství a harmonie mezi jednotlivými složkami společnosti i člověka. To nelze uskutečnit bez boje, o němž Platon říká, že je přirozeným stavem mezi obcemi, ale i uvnitř člověka samého.

Přemoci sám sebe je vítězství nejpřednější a nejlepší. Vítězství samo o sobě má mravní hodnotu, jen pokud vítězí dobrost – areté. Jde

o vyšší princip ve smyslu morální ctnosti, která umožňuje poznání pravdy. Takto se rodí aristokrat, který jím není díky rodině, ale díky své ctnostné duši. Jen on dokáže spravedlivým způsobem uspořádat společnost a poskytnout jí správné zákony.

Správné zákony činí občany šťastnými, poskytující jim veškerá dobra. Dobra jsou dvojího druhu, lidská a božská; lidská jsou podmíněna božskými.

Lidská dobra jsou zejména zdraví, krása, tělesná síla, ale také střídmost, uvážlivost a sebeovládání, což je antický ideál rovnováhy těla a duše – sófosyné. Za božská dobra Platon považoval moudrost, spravedlnost a statečnost. Lidská dobra směřují k dobrům božským a tato ke svému vůdci, rozumu – nús. Božská dobra tedy v člověku představují nejdůležitější ctnosti. Smyslem zákonů musí být výchova k těmto ctnostem. Lidská dobra nás mají přivádět k otužování těla i duše proti nepříjemnostem. Božská dobra nás musí přivádět k otužování těla i duše proti rozkoším. Vlastní účel zákonů je výchova jedince k dobrosti a cílem je spravedlivá společnost, v níž každý zastává takové místo, jaké zasluhuje.

Způsoby vládnutí zákonodárců lze přirovnat ke způsobům lékařů. Jsou dva typy lékařů. První označme za lékaře otroků, protože nařizují a zakazují. Druhým typem jsou lékaři, kteří léčí svobodné občany. Radí se s nimi, poučují je a vychovávají, aby občané pochopili, co je správné a spravedlivé. Tito lékaři nařizují teprve tehdy, když přesvědčí nemocného o správnosti svého postupu. Zákazy a nařízení, které lidé nechápou, málokdy vedou k cíli či harmonii a zdraví.

O výchově

Nelze dosáhnout dobrosti bez výchovy. Musíme odlišit výchovu od pouhého vzdělávání. Výchova je nejdůležitější úkon života. Musí začínat od raného mládí a probíhat celý život. Opravdová výchova přivádí člověka k trvalým hodnotám. Zákony musí tedy stanovit řádné zásady o výchově, ale i o zábavě a neponechávat tuto věc na představách umělců. Platon říká, že umělcem je jen ten, kdo dokáže své dílo naplnit krásou. Takové umělecké dílo pak dokáže zušlechťovat duše ostatních lidí. Proto úpadek umění přivádí stát ke zkáze. Nevážnost ke kráse a dobrosti je první projev domýšlivosti, po níž následuje nevážnost ke starším, rodičům, úřadům, zákonům a nakonec i k bohům.

Skutečný vládce není ten, kdo vlastní vědomosti, ale jen ten, kdo podle nich žije. Nelze hlásat myšlenky, a to ani skrze umění, že je

možno žít nespravedlivě a přitom příjemně. Příčinou zla je nevědomost. Proto musíme usilovat o to, abychom nevědomost vymýtili z vlastní duše.

Ctít vlastní duši i tělo

Je naší povinností ctít duši, což znamená zdokonalovat ji. Nectí duši ten, kdo je příliš domýšlivý, kdo ji ve všem povoluje, kdo neuznává svou vinu, kdo si hoví rozkoším, kdo se vyhýbá námahám, kdo dává přednost tělesné kráse před duší, kdo se bojí smrti.

Jak ctít duši? Především pravdou, protože pravda dělá člověka hodným důvěry a důstojným. Nepravda ho osamocuje, protože je důsledkem lži a přetvářky. Ctíme duši tím, že dbáme spravedlnosti, uměřenosti a moudrosti. Zdržujeme se nemírných projevů radosti i bolesti a nikdy neupadáme v beznadějnou malomyslnost. Tělo nejlépe poctíme střídmostí. Péče o hmotné statky jsou až za péčí o duši a tělo.

Každé zlé jednání činí člověka nešťastným, ať už je potrestáno či nikoli. Život mravně dokonalý není jen důstojnější než jeho opak, nýbrž je i příjemnější. Právě zásluhy a štěstí člověka pramení z jeho mravní snahy po dobru a zákony mu v této snaze musí pomáhat.

Leoš Flaitingr

PROGRAM AKTIVIT

LISTOPAD 2021

PROČ SE SOKRATES NEBÁL SMRTI?

Přednáška ke Světovému dni filozofie

IDEÁLY KRÁSY A DOBRA

Přednáška ke Světovému dni filozofie

LAO-C' A KONFUCIUS

Přednáška on-line

PROSINEC 2021

MAGIE EGYPTA

Přednáška s vieoprojekcí

PŘIPRAVUJEME

C. G. Jung I. – filozofie a psychologie

On-line kurz

KURZ FILOZOFIE PRO ŽIVOT

Chtěli byste lépe poznat sami sebe a svět, který nás obklopuje? Máte otázky a hledáte odpovědi? Existuje více cest, jak je najít. A jednu z nich odjakživa nabízí filozofie. Když se dnes řekne slovo filozofie, často si představíme teoretickou disciplínu odtrženou od praktického života. Tento kurz vám přiblíží filozofii takovou, jaká ve své podstatě je: srozumitelnou a užitečnou v našem každodenním životě.

Filozofie pro Život

PŘÍRODNÍ FILOZOFIE

ČLOVĚK A UNIVERZUM

ODKAZ DÁVNÉ INDIE

ZÁHADY TIBETU

BUDDHISTICKÁ FILOZOFIE

MOUDROST ČÍNY

VÝZVA ŽIVOTA VE SPOLEČNOSTI

PLATON A „MÝTUS O JESKYNI“

ARISTOTELES

PLOTIN A NEOPLATONICKÁ ŠKOLA

DŮLEŽITOST VÝCHOVY

EGYPT

ŘÍM A STOIKOVÉ

DĚJINY, PAMĚŤ A ZKUŠENOST

DĚJINY A MYTOLOGIE

HISTORICKÉ CYKLY

SVOBODA A OSUD

Součástí kurzu jsou cvičení rozvíjející schopnosti člověka:

POZORNOST

KONCENTRACE

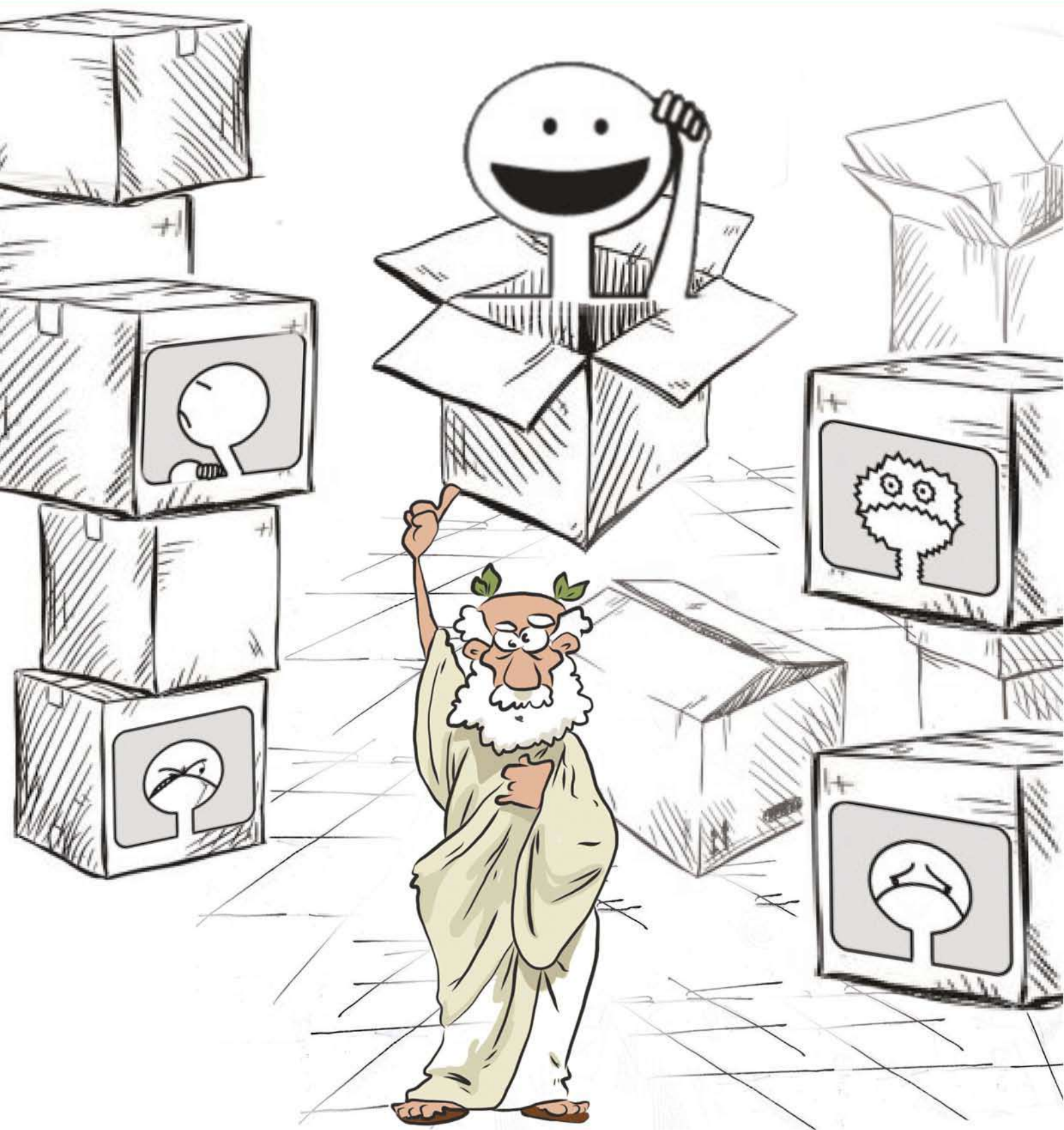
PAMĚŤ

IMAGINACE

VŮLE atd.

**Filozofie nám umožňuje lépe poznat sebe sama,
život, který žijeme, a univerzum, jehož jsme součástí.**

Delia Steinberg Guzmán

NOVÁ AKROPOLIS
MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

FILIZOFIE
KULTURA
DOBROVOLNICTVÍ

www.akropolis.cz